

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Andrzej Stępka

SSN Marek Pietruszyński

Protokolant Łukasz Biernacki

w sprawie **S. J.**

skazanego z art. 288 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 20 lutego 2024 r.

skargi Prokuratora Okręgowego w Łomży

na wyrok Sądu Okręgowego w Łomży

z dnia 18 października 2023 r., sygn. akt II Ka 58/23,

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Łomży

z dnia 20 stycznia 2023 r., sygn. akt II K 799/22

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Łomży do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

S. J. został oskarżony o popełnienie przestępstwa z art. 288 § 1 k.k.,

polegającego na tym, że w dniu 29 lipca 2022 roku w [...] dokonał umyślnego zniszczenia samochodu marki [...] o nr rej. [...] poprzez zarysowanie powłoki lakierniczej w wyniku czego powstały straty w wysokości 800 złotych na szkodę G. E.K..

Wyrokiem z dnia 20 stycznia 2022 roku Sąd Rejonowy w Łomży w sprawie o sygn. akt II K 799/22, na podstawie art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 37a §1 k.k. wymierzył oskarżonemu karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 10 zł oraz na mocy art. 46 § 1 k.k. orzekł obowiązek naprawienia szkody w całości poprzez zapłatę kwoty 800,00 zł na rzecz pokrzywdzonego i zasądził koszty procesowe.

Apelację od wyżej wskazanego orzeczenia wywiódł obrońca oskarżonego.

Obrońca oskarżonego zarzucił wyrokowi obrazę przepisów postępowania karnego, a mianowicie:

- art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. poprzez niezasadne oddalenie wniosku dowodowego w przedmiocie powołania biegłego celem ustalenia czy osoba zarejestrowana na nagraniu jadącą wózkem inwalidzkim jest osobą jadącą wózkiem stanowiącym własność oskarżonego lub jego żony, w sytuacji gdy oskarżony zaprzeczył, aby to on został zarejestrowany na nagraniu z monitoringu oraz nienależyte uzasadnienie w tym zakresie co zdaniem obrony doprowadziło bezspornie do ograniczenia prawa do obrony;
- art. 410 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k., która to obraza miała wpływ na treść wyroku, polegające na całkowitej dyskwalifikacji wyjaśnień oskarżonego nieprzyznającego się do winy oraz potwierdzających powyższe zeznań jego żony H. J. i oparcie orzeczenia na nagraniach monitoringu, które zdaniem oskarżonego są nieczytelne i ocena tych dowodów została dokonana przez Sąd z przekroczeniem granic swobodnej oceny materiału dowodowego, którą zakwalifikować należy jako dowolną, sprzeczną z zasadami wiedzy i doświadczenia życiowego oraz w sposób uniemożliwiający ustalenie prawdy obiektywnej i sformułowanie na tej podstawie niesłusznego wniosku, że oskarżony dokonał zarzucanego mu czynu – podczas, gdy prawidłowa ocena materiału nie pozwala na przyjęcie sprawstwa oskarżonego,
- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, a polegający na ustaleniu, że oskarżony popełnił zarzucany mu czyn, podczas gdy w

zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym brak było do tego podstaw.

Obrońca oskarżonego wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu oraz alternatywnie o uchylenie zaskarżonego wyroku celem uzupełnienia materiału dowodowego.

Sąd Okręgowy w Łomży, wyrokiem z dnia 18 października 2023 roku, sygn. akt II Ka 58/23, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Łomży.

Z uzasadnienia wyroku wynika, że Sąd odwoławczy uznał, iż przedwczesnym i bezprzedmiotowym było ustosunkowanie się do zarzutów sformułowanych w apelacjach wniesionych przez obrońcę oskarżonego i pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego wobec zaistnienia innej przyczyny uchylającej wyrok, tj. uznania, że wyrok Sądu I instancji wydał sąd w składzie którego zasiadała jednoosobowo sędzia powołana na urząd sędziego na mocy postanowienia Prezydenta RP z dnia [...] roku nr [...] (MP poz. 244 z dnia 20 marca 2019) na podstawie wniosku Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 roku i zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa i niektórych ustaw (Dz.U.2018 poz.3).

Skargę na wyrok Sądu odwoławczego wniósł Prokurator Okręgowy w Łomży zarzucając rażące naruszenie przepisów postępowania karnego, tj. art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. poprzez uchylenie do ponownego rozpoznania wyroku Sądu I instancji pomimo braku przesłanek wynikających z treści art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. W szczególności nie wykazano czy ewentualna wadliwość procesu powołania sędziego prowadziła w przedmiotowej sprawie do naruszenia standardu niezawisłości oraz bezstronności (*in concreto*).

W oparciu o tak sformułowany zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Łomży i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga okazała się zasadna, co skutkowało uchyleniem wyroku Sądu odwoławczego w całości i przekazaniem sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania w trybie opisanym w art. 539e k.p.k.

Zgodnie z art. 539a § 1 k.p.k. skarga może być wniesiona od wyroku sądu odwoławczego uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania. Powodem wniesienia skargi może być jedynie naruszenie przez sąd odwoławczy art. 437 k.p.k. lub uchybienie stanowiące jedną z bezwzględnych przyczyn odwoławczych z art. 439 § 1 k.p.k. (art. 539a § 3 k.p.k.). Zakwestionowanie przez skarżącego wyroku Sądu odwoławczego wynikało z podniesionego w skardze zarzutu obrazy art. 437 § 2 k.p.k. ze względu na błędne przyjęcie, że Sąd I instancji był niewłaściwie obsadzony.

Treść art. 437 § 2 k.p.k. zezwala Sądowi odwoławczemu przekazać sprawę Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania jedynie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Sąd odwoławczy z urzędu stwierdził w sprawie naruszenie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. ze względu na niewłaściwą obsadę sądu. Postawienie w skardze zarzutu naruszenia art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. wymagało od Sądu Najwyższego dokonania oceny, czy rzeczywiście zaistniało uchybienie o charakterze bezwzględnej przyczyny odwoławczej, które uzasadniało wydanie przez Sąd odwoławczy wyroku kasatoryjnego.

Sąd Najwyższy, co do zasady podziela argumenty przedstawione w uzasadnieniu wyroku Sądu odwoławczego. Sąd Okręgowy w Łomży stwierdził bowiem, że w składzie Sądu wydającego wyrok w I instancji zasiadała sędzia D. Ś. – H., powołana na urząd sędziego w dniu 30 stycznia 2019 r. na podstawie wniosku Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. i zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa i niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 3). Sąd *ad quem* prawidłowo dostrzegł wątpliwość co do tego, czy można w takim wypadku twierdzić o spełnieniu przez ten Sąd wymogu bezstronności, niezależności i niezawisłości w rozumieniu konstytucyjnym, konwencyjnym oraz w perspektywie zgodności z prawem Unii Europejskiej. Trafnie również przywołano w tym zakresie orzecznictwo wskazujące na wadliwość procesu powoływania sędziów w Polsce w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r.

W uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, stwierdzono m.in., że „Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana w

trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3) nie jest organem tożsamym z organem konstytucyjnym, którego skład i sposób wyłaniania reguluje Konstytucja RP, w szczególności w art. 187 ust. 1.”.

W cytowanej uchwale wskazano ponadto, że jedną z najważniejszych konsekwencji wadliwości obsady Krajowej Rady Sądownictwa po 2017 r. jest obalenie funkcjonującego dotąd *in gremio* i *a priori* domniemania niezawisłości i bezstronności sędziego powołanego przy udziale Krajowej Rady Sądownictwa w nowym kształcie. W uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (sygn. akt BSA I-4110-1/20) uznano, że nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. może zachodzić wówczas, gdy wadliwość procesu powoływania prowadzi do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, ale jedynie „w konkretnych okolicznościach”. To zaś uzasadniać powinno przeprowadzenie *in concreto* testu niezawisłości i bezstronności.

W cytowanej uchwale z 2 czerwca 2022 r. Sąd Najwyższy dostrzegł, że taki skutek wadliwości powołania na stanowisko sędziego był przedmiotem kontrowersji. Potwierdził jednocześnie, że w przypadku konieczności zbadania wpływu wadliwości powołania na urząd sędziego sądu powszechnego na zachowanie minimalnego standardu niezawisłości i bezstronności obligatoryjne staje się przeprowadzenie oceny za pomocą testu (którego kryteria Sąd Najwyższy omówił w uchwale na s. 28-29). Innymi słowy, mimo wadliwości procedury powołania sędziów na mocy znowelizowanej ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz wynikającego z niej obalenia domniemania bezstronności, konieczne jest stwierdzenie *in concreto*, z uwzględnieniem szeregu okoliczności składających się na test, że sąd z jego udziałem jest nieprawidłowo obsadzony. Sąd Najwyższy wyraźnie podkreślił, że „brak [jest] podstaw do przyjęcia *a priori*, że każdy sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przez Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony w

rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.”. Jednocześnie sąd odwoławczy, o ile powyższe wątpliwości co do instytucjonalnej bezstronności sędziego, powinien przeprowadzić test, którego wyniki należy przedstawić w uzasadnieniu sporządzanego orzeczenia.

W niniejszej sprawie Sąd odwoławczy, jak już wskazano, trafnie zrekonstruował argumenty dotyczące wadliwości składu Krajowej Rady Sądownictwa działającej od 2018 r. Nie budzi ponadto zastrzeżeń Sądu Najwyższego wykazanie instytucjonalnego naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności, który Sąd odwoławczy szeroko omówił, w szczególności odwołując się do orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Rzecz jednak w tym, że Sąd odwoławczy w uzasadnieniu nie wskazał *in concreto*, że sędzia D. Ś.– H. nie spełnia minimum standardu niezawisłości i bezstronności. Skuteczne wykazanie nienależytej obsady sądu zakładałoby wskazanie np. na jawny lub tajny sposób obrad KRS w zakresie kandydatury, opinię zgromadzenia ogólnego sędziów danego sądu, porównanie osiągnięć kandydata z osiągnięciami kontrkandydatów, drogę awansu sędziego (zob. szerzej wskazaną uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22).

Skoro zaś nie zostało w niniejszej sprawie wykazane, że sędzia w składzie Sądu I instancji nie spełnia omówionego standardu, to nie jest możliwe przyjęcie *a priori* zaistnienia na etapie pierwszoinstancyjnym uchybienia opisanego w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

W związku z powyższym należało uchylić zaskarżony wyrok oraz przekazać sprawę do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym przez Sąd Okręgowy w Łomży.

Rozpoznając ponownie sprawę Sąd II instancji winien kierować się poczynionymi uwagami i mieć na względzie także m. in. treść obowiązujących przepisów prawa materialnego - w świetle wartości dokonanych zniszczeń (również 800,00 złotych), które przypisano oskarżonemu i fakt, że wyrok Sądu I instancji został zaskarżony jedynie przez obrońcę.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji.

[PGW]

[a!]